

POLICY BRIEF

Grundlæggende digitale færdigheder for voksne i de nordiske lande

Nordisk Netværk for
Voksnes Læring

Baggrund

Netværk for grundlæggende færdigheder

Dette Policy Brief præsenterer resultatet af det arbejde, Netværk for Grundlæggende færdigheder for voksne (en del af NVL, Nordisk Netværk for Voksnes Læring) har udført. Netværket publicerede i januar 2020 rapporten **Basic digital skills for adults in the Nordic countries – How can we turn challenges into opportunities?** som giver et overblik over situationen i de nordiske lande mht. grundlæggende digitale færdigheder samt et antal anbefalinger baseret på overblikket og den komparative analyse.

Det første initiativ til at etablere et netværk inden for grundlæggende færdigheder for voksne blev taget

i 2015 under Danmarks formandskab for det Nordiske Ministerråd. Hensigten var, at netværket skulle følge op på det arbejde, der var udført under Program for the International Assessment of Adult Competencies (PIACC).

Et andet vigtigt udgangspunkt for netværket var the European Agenda for Adult Learning 2015–2020 og EU Recommendation on Upskilling Pathways: "New Opportunities for Adults", der blev lanceret i 2016. Et af de prioriterede mål i EU Agendaen er at understrege

vigtigheden af en kraftig stigning i antallet af deltagere i voksenuddannelse, herunder anvendelse af informations- og kommunikationsteknologier for voksne.

Fokusset på digitalisering er på linje med Nordisk Ministerråds politik, som i 2017 gav sig udslag i etablering af et ad hoc Nordisk Ministerråd for Digitalisering. Et blandt mange formål for dette er at udvikle en sammenhængende digital infrastruktur for regionens borgere, virksomheder og administrationer.

Hvad kan der gøres på nordisk niveau?

Netværkets rapport pointerer, at selv om de nordiske lande har gjort bemærkelsesværdige fremskridt med hensyn til voksnes grundlæggende færdigheder, så er der stadig et betragteligt antal voksne, der mangler helt grundlæggende færdigheder, også inden for digitale færdigheder, for at kunne begå sig som aktive borgere i samfundet. Dette Policy Brief fremhæver fra rapporten en række af de udfordringer med hensyn til grundlæggende digitale færdigheder, der går igen på tværs af de nordiske lande, og som det derfor giver mening at samarbejde om på nordisk niveau.

Ud fra analysen af de grundlæggende digitale færdigheder i de nordiske lande og resultaterne fra rapporten anbefales det at:

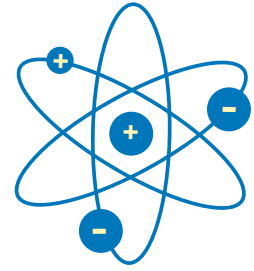
○ Revitalisere alle bestræbelser for at bygge bro over de digitale kløfter og fremme digital inklusion

Den digitale udvikling går hurtigere og hurtigere og ændrer i stigende tempo vores arbejde, vores samfund og vores hverdagsliv på mange måder. Selv om disse ændringer giver mange nye muligheder, indebærer de også en alvorlig risiko for marginalisering af de befolkningsgrupper, der ikke har de grundlæggende digitale færdigheder, der kræves for at få gavn af de digitale fremskridt. At forbedre befolkningernes grundlæggende digitale færdigheder er altafgørende for at kunne bygge bro over de kløfter, der er, og fremme digital inklusion i alle livets aspekter.

○ Øge bestræbelserne for at skabe og vedligeholde livslange læringsystemer

De nationale livslange læringsystemer skal være mere fleksible, så de hurtigt kan tilpasse sig den digitale udvikling og de muligheder og udfordringer, denne udvikling fører med sig. Systemerne skal tage hensyn til de store forskelle, der er i befolkningernes digitale færdigheder, og være i stand til at sørge for hensigtsmæssig læring for alle.

Udfordringer på tværs af de nordiske lande

Ulighed i grundlæggende digitale kompetenceniveauer

Ifølge PIAAC ligger Finland nummer to både i forhold til læse- og regnefærdigheder og nummer tre i forhold til problemløsning med IT (Problem solving in technology rich environments, PSTRE). Samtidig bliver det dog bemærket, at Finland også har en stor befolkningsgruppe mellem 16 og 65 år med meget ringe PSTRE-færdigheder.

PIAAC viste, at gruppen af voksne mellem 55 og 65 år scorer lavest på digitale færdigheder. Blandt de, der er endnu ældre (og som ikke er dækket af PIAAC-undersøgelsen), er der en stor andel, der slet ikke anvender internet. Samtidig er der flere og flere både offentlige og private services, der bliver digitaliseret. Også i fremtiden vil det være en udfordring af identificere og nå ud til de grupper, der har de dårligste digitale færdigheder.

Vanskeligheder ved at nå ud til og motivere de grupper, der har de dårligste digitale færdigheder

Det har vist sig at være en stor udfordring at nå ud til de grupper, der har de dårligste digitale færdigheder. En af årsagerne er, at disse grupper ofte ikke selv er opmærksomme på, at de har behov for at styrke deres færdigheder. Ofte anvender denne målgruppe også færre læringsstrategier end andre målgrupper. De læringsstrategier, man har brug for at anvende for at lære digitale færdigheder, er komplekse og kræver ofte også, at den enkelte er stærk inden for andre grundlæggende færdigheder, som fx læsning og regning. Norge har arbejdet med forskellige uddannelsesinitiativer, der er tilpasset de svagere grupper, der har brug for at lære flere læringsstrategier.

Uden for arbejdsmarkedet og uden uddannelse

Stigende digitalisering og hurtig teknologisk udvikling øger fortsat de krav, der stilles til individuelle digitale færdigheder både i hverdagen, i samfundet og på arbejdet. Mens de nordiske befolkninger som helhed betragtes som gode digitale færdigheder, er der markante forskelle imellem forskellige grupper i befolkningen. De grupper, der har de svageste digitale færdigheder, falder i store træk sammen med de grupper, der også er udenfor eller på kanten af arbejdsmarkedet. Folk med dårlige digitale færdigheder er også ofte dem, der har dårlige læse- og regnefærdigheder.

Sverige scorer over middeltal i PIAAC undersøgelsen, men er også det land, der har de største forskelle i digitale færdigheder. I den svenske befolkning er forskellene i digitale færdigheder sammenfaldende med forskelle i uddannelsesniveau og forskelle i, om man er født i eller udenfor Sverige.

Kompleksiteten i digitaliseringen kan medføre digital eksklusion

I 2018 konstaterede FN, at Danmark var verdens førende i at levere offentlige ydelser og information via internettet. Ikke desto mindre viser PIAAC undersøgelsen, at mere end 1 million danskere har svært ved at udføre hverdagshandlinger på en computer.

De grupper, der har de største problemer, sammenfalder med dem, der er udenfor eller på kanten af arbejdsmarkedet. I de nordiske lande risikerer folk med lav uddannelse, gamle, arbejdsløse, indvandrere og arbejdstagere, der ikke deltager i efteruddannelsesaktiviteter, at blive digitalt ekskluderet.

Mere information om
det nordiske samarbejde om digitalisering

Opfordring til fortsat handling

Rapporten **Basic digital skills for adults in the Nordic countries** peger på flere udviklingsveje, der er vigtige at følge for at gøre de digitale muligheder tilgængelige for alle voksne målgrupper i Norden. Videreuddannelse og træning for voksne i alle aldre og i alle livets faser er en forudsætning for en sund og etisk ansvarlig anvendelse af moderne teknologi.

Fortsat støtte fra Nordisk Ministerråd er vigtig for vedvarende erfaringsudveksling i Norden med henblik på at hjælpe udbydere af voksenuddannelse med at finde innovative metoder til at nå de mest sårbare grupper, hjælpe dem med at følge med udviklingen og sikre, at den digitale udvikling ikke løber fra uddannelse og træning.

